

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

Strategic Leadership of School Administrators Affecting a high-performance
organization of educational institutions under the Office of the Secondary
Educational Service Area in Nakhon Sawan

วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง¹ และ สาธิต ทรัพย์รวงทอง²

Waraporn Subruangthong and Satorn Subruangthong

Received September 27, 2023 & Revise, November 6, 2023 & Accepted November 16, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาสร้างรูปแบบเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เก็บข้อมูลโดย การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน การสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้สอน จำนวน 340 คน การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ร่างรูปแบบ และ แบบประเมิน ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ และ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ 3) การจัดการความรู้ 4) การจัดการกระบวนการและทรัพยากร 5) การพัฒนาบุคลากร 6) การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7) การมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน 2) รูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลักการองค์กรสมรรถนะสูง ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไข 3) การประเมิน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatree Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

Email: satorn.s@nsru.ac.th

รูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

This research aims to study the components, to propose and to evaluate the model for the High Performance Organization Management of the secondary schools under the office of service area in Nakhon Sawan. To conduct the study, 9 experts were interviewed, 340 of school administrators and teachers were answered questionnaire, and there was also a seminar with 7 experts. The draft of a model was evaluated by 5 experts. The data were analyzed using a frequency, percentage, mean, standard deviation, factor analysis and content analysis. The results suggested that, there were seven components of the High Performance Organization Management which were: 1) leadership 2) defining vision and strategy 3) knowledge management 4) process management and resource 5) workforce development 6) focus on stakeholder 7) focus on performance. For the model of the High Performance Organization Management, there were five parts which were: part 1 principles, concepts and objectives part 2 high performance organization management part 3 guidelines for implementation part 4 evaluation and part 5 conditions. The proposed model of the High Performance Organization Management was regarded at the highest level for its suitability and possibility to be implemented in the schools.

Keywords : Strategic Leadership, School Administrators Affecting, Educational Institutes, Office of the Secondary Educational Service Area

บทนำ

องค์กรสมรรถนะสูง เป็นองค์กรที่สามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่งมอบการบริการให้กับลูกค้าได้อย่างมีคุณภาพท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างและรูปแบบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดผลงานสูง เป็นองค์กรที่มีแผนรองรับกับสถานะต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีการวิเคราะห์สถานการณ์ที่สามารถกระทบต่อการทำงานในทุกมุมมอง ทำให้สามารถปฏิบัติการกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเวลา และคุณภาพของผลงานดีเยี่ยมเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และ

40th Anniversary

องค์กรยังต้องมีระบบการบริหารจัดการภายในที่ดี มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความผูกพันมั่นคงต่อองค์กร มุ่งมั่นต่อความสำเร็จและการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร จึงจะเป็นองค์กรที่มีศักยภาพการทำงานสูง และเกิดความยั่งยืนในการทำงานระยะยาว

การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง สามารถวัดได้ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award) ซึ่งเป็นแนวทางให้หน่วยราชการใช้ในการประเมินผลตนเองอันจะนำไปสู่การยกระดับการปฏิบัติงานของภาครัฐ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ร่วมกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติจัดทำขึ้น ซึ่งประกอบด้วย เกณฑ์การประเมิน 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ (Office of the Public Sector Development Commission, (2008) องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาองค์กรของตนให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง เนื่องจากต้องการที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในระยะยาว

สถานศึกษาเป็นองค์กรประเภทบริการที่มีการกิจสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา คือการเรียนรู้ของนักเรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดเวลา สถานศึกษาจึงสมควรเป็นองค์กรที่มีการจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง หรือองค์กรที่เป็นเลิศ มุ่งผลสำเร็จขององค์กร มีการส่งเสริม สนับสนุนและกระตุ้นให้บุคลากรเกิดการคิดอยู่ตลอดเวลา เป็นสถานที่ที่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการคิดค้นนวัตกรรมและแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน (Hoy & Miskel, 2011)

การที่สถานศึกษาจะจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษานั้นๆ จะต้องเตรียมความพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการตั้งตัวปรับตัวให้เผชิญกับสภาพการเปลี่ยนแปลง มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เดิมคำนึงถึงนักเรียนอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันต้องคำนึงถึงครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ มีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาเพื่อให้การเรียนรู้ใหม่ในสถานศึกษาเกิดขึ้นทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และช่วยให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นถือเป็นความท้าทายความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา (Charoenchai. W.(2020).

ดังนั้นสถานศึกษาควรเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง เพื่อให้การพัฒนานักเรียนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศึกษาให้ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพได้ตามบริบทของ ความแตกต่างกัน จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับ

องค์กรสมรรถนะสูง แต่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาที่มุ่งศึกษาลักษณะหรือศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึงแนวทางการบริหารหรือรูปแบบการบริหารที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่องดังกล่าวโดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นแนวทางอีกแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจว่าสถานศึกษาควรมีรูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงอย่างไร ในอันที่จะเป็นแนวทางในการสร้างองค์กรสมรรถนะสูงให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์การเป็นการรวมกลุ่มของมนุษย์ตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยมีการแบ่งงานกันทำตาม อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละคน มีการติดต่อสื่อสาร และประสานงานกัน อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อาจเป็นองค์การที่เป็นทางการและองค์การไม่เป็นทางการ โดยลักษณะหรือธรรมชาติขององค์การที่เป็นทางการ เช่น การจัดแบ่งไปตามลักษณะพิเศษ การทำ ระบบให้เป็นมาตรฐาน การทำให้เป็นทางการ การรวมศูนย์อำนาจ ระบบสายงานและความยืดหยุ่น โดยทั่วไปแล้วองค์การมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ คนเป้าหมาย โครงสร้างข้อมูลข่าวสารความรู้เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมขององค์การส่วนการจัดการจึงเป็น ขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ด้วยคนและทรัพยากรขององค์การ โดยทั่วไปแล้วหน้าที่ของผู้บริหารในการดำเนินภารกิจ ขององค์การ ได้แก่ การวางแผนการจัดองค์การการนำหรือการสั่งการและการควบคุม (Kosonkittiamporn S. & Kenaphum. S. (2016)

องค์การที่ตั้งใหม่สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางองค์การเพื่อให้บรรลุผลการปฏิบัติงานในระดับสูงได้ง่ายกว่าองค์การเก่า วิธีการดำเนินการเพื่อสร้างใหม่ ไม่จำเป็นต้องรื้อระบบที่มีอยู่ บุคลากรเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สามารถเริ่มต้นจากหลักการ การดำเนินที่สร้างขึ้นโดยทีมที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นต้น (Edward E.Lawler, 1981)

Waal, A.A. de (2008) ได้ศึกษาองค์ประกอบ และคุณลักษณะขององค์การสมรรถนะสูง ประกอบด้วย **ปัจจัยที่ 1** คุณภาพการจัดการสูง (high management quality) เป็นปัจจัยแรกและสำคัญที่สุดในองค์การสมรรถนะสูง เป็นการจัดการที่รวมหลายลักษณะผู้บริหาร และการบริหาร ในเรื่องสัมพันธ์ภาพแห่งความไว้วางใจทุกระดับ **ปัจจัยที่ 2** การปฏิบัติอย่างเปิดเผย (openness coupled with action oriented) เป็นวัฒนธรรมที่เปิดเผยรวมถึงมีความชัดเจนในการอุทิศทุ่มเทการปฏิบัติ เพื่อการบรรลุผลลัพธ์ **ปัจจัยที่ 3** ความผูกพันระยะยาวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (long term commitment/oriented) เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความสำคัญของความมุ่งมั่นระยะยาว และขยายไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ **ปัจจัยที่ 4** การปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนเสมอ (focus on continuous improvement and renewal) เป็นปัจจัยที่เป็นแนวทางเดียวกับแนวโน้มที่จะรักษาองค์การให้มีความกระตือรือร้นด้วยการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง **ปัจจัยที่ 5** บุคลากรมีคุณภาพสูง (high workforce quality) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวเนื่องกับปัจจัยคุณภาพการจัดการ เน้นคุณภาพแรงงาน เพื่อสร้างความมั่นใจในการรวบรวมความหลากหลายและเกื้อกูลการจัดการ ทีมแรงงาน และการจ้างด้วยความยืดหยุ่นสูงสุด เพื่อช่วยเหลือการวินิจฉัยการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน และแก้ปัญหาด้วยความสร้างสรรค์

สรุปองค์การสมรรถนะสูงมีความสำคัญ คุณลักษณะ องค์ประกอบที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเภท และเป้าประสงค์ขององค์การนั้นก็คือการจัดการต้องมีคุณภาพสูง การปฏิบัติที่ต้องมีวัฒนธรรมและความทุ่มเทการปฏิบัติงาน มีความผูกพันกับผู้มีส่วนได้เสีย มีการปรับปรุงกระบวนการตลอดเวลา และสุดท้ายบุคลากรจะต้องมีคุณภาพสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ มีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ดังนี้

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญขององค์กรสมรรถนะสูง และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน และ การตอบแบบสอบถามจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับระดับความสำคัญขององค์ประกอบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยจำนวน 340 คน ที่มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี การสุ่มแบบง่าย คำนวณขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC 0.80 ขึ้นไปทุกข้อ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ใช้สถิติการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้คือร่างรูปแบบและเอกสารประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา ดำเนินการดังนี้

นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบองค์การสมรรถนะสูง มาร่างรูปแบบความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง โดยจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

การสร้างคู่มือ และประเมินความเหมาะสมของคู่มือ 1) (ร่าง)รูปแบบความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ 2) เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3) แบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ และ 4) และคู่มือการใช้รูปแบบองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบประเมินรูปแบบองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย รูปแบบองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ มีผลการศึกษา พบว่า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบขององค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้นำระดับบริหารเข้าใจตนเองและวิธีการปรับใช้จุดแข็งของตนในบริบทที่หลากหลาย พวกเขาปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วและระบุแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดโดยอาศัยความรู้ในตนเอง “ความเป็นผู้นำของผู้บริหารคือการจัดการตนเองเพื่อใช้ความสามารถของเราให้เกิดประโยชน์สูงสุดในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2) การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ คือการกำหนดกลยุทธ์เชื่อมโยงจุดหมายปลายทาง (วิสัยทัศน์) กับความเป็นจริงในปัจจุบัน กลยุทธ์นำไปใช้เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์โดยพิจารณาจากสถานะ สถานการณ์การแข่งขัน ในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบ ฯลฯ” กลยุทธ์นั้นแคบกว่าวิสัยทัศน์ แต่กว้างพอที่จะกำหนดโครงสร้างองค์กร

3) การจัดการความรู้ (KM) มีจัดระเบียบ จัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลภายในองค์กร เมื่อความรู้ไม่สามารถเข้าถึงได้ง่ายภายในองค์กร อาจส่งผลให้ธุรกิจมีค่าใช้จ่ายสูงอย่างไม่น่าเชื่อ เนื่องจากการใช้เวลาอันมีค่าไปกับการค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องแทนที่จะทำงานที่เน้นผลลัพธ์ให้เสร็จสิ้น 4) การจัดการกระบวนการและทรัพยากร

5) การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรเปิดโอกาสให้พนักงานได้เติบโตเพื่อให้พวกเขาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีที่สุด แต่การพัฒนาประเภทนี้เป็นมากกว่าการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ

6) การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การดำเนินโครงการ ลูกค้า ลูกค้า บริการ เทคโนโลยี วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแต่สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักว่าความสำเร็จของกิจกรรมนั้นก็คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ

7) การมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานการทำงานให้สำเร็จ ประกอบด้วยด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่มี การกำหนดวัตถุประสงค์ การให้คะแนนผลการปฏิบัติงาน การประเมิน (หรือการทบทวน) ข้อเสนอแนะ การเรียนรู้และการพัฒนา และค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลักการองค์กรสมรรถนะสูง ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไข

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

40th Anniversary

รูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ เป็นการแสดงให้เห็นถึงหลักการแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานขององค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลักการ องค์กรสมรรถนะสูง แสดงองค์ประกอบขององค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัศึกษานครสวรรค์มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ 3) การจัดการความรู้ 4) การจัดการกระบวนการและทรัพยากร 5) การพัฒนาบุคลากร 6) การให้ ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7) การมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ แสดงวิธีการ ขั้นตอนการนำรูปแบบองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล แสดงกระบวนการ เทคนิค เครื่องมือ เกณฑ์การประเมิน และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไข โดย 1)ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ต้องมีความเข้าใจ และให้การสนับสนุน 2)ครูต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง 3)สำนักงานเขตพื้นที่หรือโรงเรียนที่นำ รูปแบบไปใช้ต้องทำความเข้าใจและปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เข้ากับสถานการณ์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าองค์ประกอบขององค์กรสมรรถนะสูง 1. องค์ประกอบความ เป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครสวรรค์ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ 3) การจัดการความรู้ 4) การจัดการกระบวนการและทรัพยากร 5) การพัฒนาบุคลากร 6) การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7) การมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครสวรรค์ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย ปรับกระบวนการทำงานที่มุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีแผนพัฒนาบุคลากร การพัฒนาผลการ ปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่ง Likhitayan. W. (2017). ได้ศึกษาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี มีการจัดการให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และเป็นธรรม และมีการประเมินผลการสร้างความผูกพันและความพึงพอใจแก่แนวทางเดียวกับ Pengchan. T. (2009) พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) ด้วยกลยุทธ์การ เปลี่ยนแปลง 3) ด้าน ประสิทธิภาพตามแผนปฏิบัติการราชการ 4) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 5) ด้านการบริหารจัดการความ เสี่ยง 6) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 7) ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 8) ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ 9) ด้านคุณภาพวิชาการ 10) ด้านการพัฒนาบุคลากร 11) ด้าน ลักษณะสำคัญขององค์กร 12) ด้านระบบสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง 13) ด้านประสิทธิภาพตามตัวชี้วัด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครสวรรค์มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลักการองค์กรสมรรถนะสูง ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การ

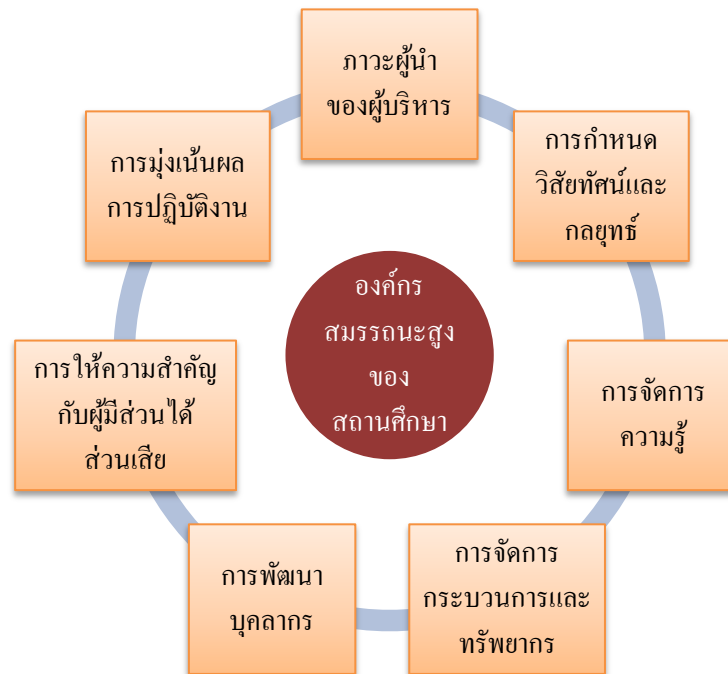

ประเมินผล และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไข ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ประกอบของรูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบมีความสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Bush (1996) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารหน่วยงานทางการศึกษาประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ โครงสร้างขององค์การที่กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ นอกจากนั้นแล้ว Asavapoom. S. (2007) ได้นำเสนอว่ารูปแบบที่ดีควรมีองค์ประกอบ 7 ส่วน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) กลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินรูปแบบ 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ 7) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ดา สถาพรจนา (2548) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ส่วนนำ 2) ตัวแบบ 3) การนำรูปแบบไปใช้กระบวนการของรูปแบบ 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขและข้อจำกัด โดยรูปแบบนั้นต้องมีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรที่ศึกษาสามารถใช้พยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นั้นได้ อีกทั้งรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอดใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในสิ่งที่กำลังศึกษา และสอดคล้องกับงานของ Sapruangthong S. & Sapruangthong. W. (2020).) พบว่ารูปแบบประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ส่วนนำ ส่วนที่สอง เนื้อหา และ ส่วนที่สาม เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ปัจจุบันสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีลักษณะของการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในบางด้านอยู่แล้ว แต่อาจไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดการกับข้อมูลการดำเนินงานที่มีระดับสมรรถนะสูงให้อยู่ในรูปของสารสนเทศ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในอนาคต สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษาต่อไป จัดกิจกรรมแข่งขันการนำเสนอสมรรถนะของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ควรนำร่องในการพัฒนาโรงเรียน ให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงตั้งเป้าหมาย ทดลองนำรูปแบบไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมกับการสร้างเครือข่ายที่มีลักษณะเป็นองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ร่วมกัน ในการนำรูปแบบการพัฒนาความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงไปใช้สามารถปรับขั้นตอนกระบวนการของรูปแบบได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการพัฒนาความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงโดยใช้รูปแบบในระยะเวลาที่ยาวพอสมควรและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อศึกษาความคงทนและความยั่งยืนของความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์

40th Anniversary

2.ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาต่างสังกัด หรือ เขตพื้นที่การศึกษา โดยมุ่งเน้นในด้านการนำเทคโนโลยี รูปแบบต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมเข้ามาเป็นหลักในการสร้างรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางหรือทางเลือกในการพัฒนาความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551).
คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐปีงบประมาณพ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : ธีระพล เพ็ญจันทร์. (2552). การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
วรพิชญ์ ลิขิตายน. (2560). การบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จังหวัดสระบุรีให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง. 12(1)179-189.
วินุลาส เจริญชัย. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการองค์การสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน
สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยี
อีสเทิร์น. 17(1),102-108.
ศักดิ์ดา สถาพรวงษา. (2549). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
สมาน อัสวภูมิ. (2550). การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. วารสารมหาวิทยาลัยราช
ภัฏอุบลราชธานี. 2(2)76-85.
สาธิต ทรัพย์ รวงทอง และ วราภรณ์ ทรัพย์ รวงทอง. (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูในโรงเรียน
ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 8(5)
1764-1776.
เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และ สัญญา เคนาภูมิ. (2559). หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์การและการ
จัดการ. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. 3 (1), 170-194.
Bush, T. (1996). Theories of educational management. London : Harper & Row.
Edward E. Lawler. (1981). Pay and Organization Development. Addison-Wesley
Hoy, W.K., and Miskel, c.G. (2011). Educational administration theory, research, and practice.
(8th ed.) New York : MacGraw-Hill.
Waal, A.A. de (2008), The secret of High Performance Organizations, Management. Online.

Review ,<http://www.moreexpertise.com/view/88>, accessed June 11, 2008.

Translate in Thai Reference

- Asavapoom. S. (2007). Using research to develop models in doctoral theses. Journal of Ubon Ratchathani Rajabhat University. 2(2)76-85.
- Charoenchai. W.(2020). Management model of a high performance organization to develop the quality of education in educational institutions under the Provincial Administrative Organization. Academic Journal of Eastern University of Management and Technology. 17(1),102-108.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Kosonkittiamporn S. & Kenaphum. S. (2016). Basic principles of organization and management. Praewa Kalasin Academic Journal Kalasin University. 3 (1), 170-194.
- Likhitayan. W. (2017). Management of educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission of Saraburi Province to be high-performance organizations. 12(1)179-189.
- Pengchan. T. (2009). Efficient public administration of the Educational Service Area Office. Doctor of Philosophy Thesis (Educational Administration field). Nakhon Pathom : Silpakorn University.
- Office of the Public Sector Development Commission, Office of the Public Sector Development Commission. (2008). Manual explaining indicators for improving the quality of public administration in the fiscal year 2008. 2009. Bangkok
- Sapruangthong S. & Sapruangthong. W. (2020). Model for improving the quality of life of teachers in small schools under the Office of the Basic Education Commission. Peace Studies Review Journal, MCU, 8(5), 1764-1776.

